

Hoofdstuk 1

Ze kon het soms nog niet begrijpen dat ze dit mooie huis het háre mocht noemen.

Zoals ze vaker deed, hield Irene ook deze ochtend onder het werken even stil en keek om zich heen. Midden in de woonkamer, met zijn zorgvuldig gelegde laminaatvloer, de nieuwe meubels en de glanzende spiegel boven het kersenhouten dressoir. Overal stonden nog planten en plantenbakjes van de bruiloft. Het was een feestelijk gezicht.

Zo, met haar rug naar de tuindeuren gekeerd, had ze het gezicht op de open keuken. Ook daar was alles even mooi en nieuw. Een oven, een magnetron, niets ontbrak er. Er was zelfs een vaatwasmachine. Ze had het best veel gevonden allemaal. ‘Een vaatwasser, dat is toch niet nodig?’ had ze geprotesteerd. Maar Sjaak had haar bezwaar lachend weggewuifd. ‘Ik heb geen zin om ’s avonds vaat te wassen, hoor!’

Sjaak. Zonder hém ontbrak er nog iets aan het huis, aan deze kamer. Echt gelukkig, echt veilig voelde ze zich pas als hĳ hier was. Als hĳ tegenover haar zat aan de keurig gedekte tafel, en ze samen aten van het eten dat zij gekookt had in haar nieuwe pannen. Of als hĳ ’s avonds onderuitgezakt op een van de tweezitsbankjes zat, kranten en boeken om zich heen, waarbij hĳ zich dan onverwacht kon uittrekken om de cd-speler harder te zetten. ‘Dit is zo’n prachtig stukje. Moet je ’s horen, Ireen.’ Dan voelde ze zich gelukkig. Dan had ze rust. Sjaak, die van

haar hield. Sjaak, die haar goed en mooi vond, Sjaak, die aandacht voor haar had, die naar haar luisterde.

Er waren altijd maar weinig mensen geweest in haar leven die echt naar haar luisterden.

Thuis was ze altijd maar het verlegen Ireentje geweest, die niet goed kon leren en het nooit goed deed. Die vaak de gesprekken tussen de ‘groten’, dat waren Lize, haar oudste zus, en Erik en Joost, haar broers, niet kon volgen en zich dan maar terugtrok. Heel anders dan haar jongere zusje Elsbeth. Die was bijdehand en slim, zat overal met haar neus tussen en was voor niemand bang.

Lize was altijd wel aardig voor haar geweest: ze mocht ook haar kamertje gebruiken als ze niet thuis was, zodat ze rustig in haar dagboek kon schrijven.

Maar naar haar *luisteren*, dat deed ze niet. Niemand deed dat ooit, thuis niet, op school niet en op catechisatie niet. Echte vriendinnen had ze ook nooit gehad.

De eerste die uiteindelijk wél naar haar luisterde, was de dirigent van het meisjeskoor. Gerard heette hij. Tegen hem had ze het kunnen vertellen. Dat ze niet zo goed kon leren als de anderen, maar dat ze dat thuis niet begrepen.

Nooit zou ze het vergeten, die keer dat ze niet naar huis was gegaan uit school, maar zomaar een eind was gaan fietsen. Omdat ze zo verdrietig was en bang, want ze had een slecht cijfer gehaald voor wiskunde. Héél slecht. Het was gaan regenen, ze werd nat en koud en ze voelde zich steeds meer alleen. Naar huis durfde ze niet meer, ze was naar Gerard en Ineke, zijn vrouw, gegaan. Daar was haar vader haar komen ophalen met de auto. Hij was niet eens boos op haar geweest.

Later had Gerard met haar vader gepraat en toen mocht ze eindelijk naar de huishoudschool. Ze hoefde niet meer op de

mavo te blijven, die veel te moeilijk voor haar was. Toen was het leven veel mooier geworden.

En dan was er Sjaak. Sjaak, de vriend van Joost, die vaak bij hen over de vloer kwam.

Sjaak was altijd aardig. Aardiger dan Joost zelf eigenlijk. En toen ze ouder werden, praatte hij ook steeds vaker met haar. Zoals die keer, op een warme, zonnige zomermiddag, toen ze samen hadden gebadmintond in de brede poort achter het huis en hij zo speciaal naar haar keek. Zó was het begonnen.

Al snel kregen ze verkering. Zij was pas vijftien, Sjaak al achttien. Maar Sjaak vond dat helemaal niet erg. Sjaak vond het ook niet erg dat ze niet goed kon leren. En als ze iets niet begreep, legde hij het haar gewoon uit. Hij was nooit ongeduldig, zoals Erik of Joost dat kon zijn. Maar broers waren misschien altijd wel zo.

De vorige maand waren ze getrouwd.

Het was een heel bijzondere dag geweest. Ze had nooit gedacht dat zij zoiets nog eens mee zou maken. Zij in haar prachtige bruidsjurk, Sjaak in zijn deftige pak. Hij had zulke mooie bloemen voor haar gekocht. En iedereen was zo mooi gekleed, en allemaal waren ze zo vriendelijk tegen haar, alles was gewoon heel fijn!

Ze waren van tevoren nog bang geweest dat Joost er misschien niet bij kon zijn, want het ging weer minder goed met hem. Hij had veel last van zijn ziekte. Vooral Sjaak had erover ingezeten. ‘Als jij ziek bent’, had hij tegen Joost gezegd, ‘dan laten we de hele boel niet doorgaan!’

Natuurlijk meende hij het niet serieus.

Joost had er een beetje om moeten lachen. ‘Nou, dan trouwen jullie waarschijnlijk nooit.’

Maar hij wás er gelukkig. Iedereen trouwens, ook Lize en Marc,

die anders haast nooit op bezoek kwamen. En op de receptie waren er zo veel mensen, ze was er gewoon verlegen van geworden. Gelukkig was Sjaak er, die haar af en toe iets in het oor fluisterde en die heel rustig praatte en lachte met iedereen. Bij hem was ze veilig.

Aan het eind van de avond was Lize nog even bij haar komen zitten. Het was niet zo druk meer, het feest liep al naar zijn eind. Lize, haar grote zus nog altijd. Maar toch, niet meer als vroeger. Het was net of ze een vreemde vrouw was, zo modern, zo ánders. Lize, die niet meer naar de kerk ging ... Marc en zij waren een tijd geleden al getrouwd, nadat ze een poos hadden samengewoond. Maar ze hadden geen bruiloft gegeven, niets.

‘En hoe voel je je nou, Ireentje?’ had Lize haar gevraagd. ‘Kun je het allemaal nog bevatten?’

Irene had zich warm en moe gevoeld. Een eindje verderop had Sjaak gezeten, met zijn rug naar haar toe, in gesprek met zijn ouders. Hij zag haar niet.

Ze had niet meteen de goede woorden kunnen vinden.

‘Een beetje onwezenlijk allemaal, zeker?’ vroeg Lize.

Ze had geknikt. ‘Maar ik ben wel heel blij’, had ze ineens gezegd, ‘dat Sjaak en ik nu bij elkaar horen.’

Lize had geglimlacht. Maar ze had haar ook op een wat bijzondere manier aangekeken. Irene wist niet waarom.

‘Ik denk dat je een hele goeie man hebt, Irene’, had Lize ineens gezegd. Toen was ze opgestaan en weer teruggegaan naar Marc.

Ja, en vanavond kwamen ze dan op visite, Lize en Marc. Ze hadden hun huis nog helemaal niet gezien, best spannend dus. Daarom gaf ze vanmiddag alles nog eens een goede beurt. Als Lize kwam, moest alles in orde zijn.

Sjaak vond het maar niets. 'Je gaat toch niet het hele huis schoonmaken omdat Lize en Marc komen?' had hij gezegd toen ze er tijdens het ontbijt over begon.

'O, maar ik vind het leuk om te doen, hoor', had ze gezegd. En dat was ook zo. Het was haar werk.

Nu ze eenmaal getrouwd was, deed ze nog een dag per week huishoudelijk werk in een bejaardenhuis. Nodig was het niet, want Sjaak had een goede baan. Hij werkte bij een bank en had een flink salaris. Anders hadden ze ook nooit zo'n mooi huis kunnen kopen.

Ja, het huis! Ze moest nu echt aan de slag, anders ging het niet goed. Ze mocht niet zo blijven dromen.

Toen ze aan het eind van de middag de trapleer en haar emmers opborg in de diepe kast onder de trap, kon ze tevreden terugzien op wat ze had gedaan. Zelfs de buitenboel aan voor- en achterkant had ze gezeemd.

Nu moest ze snel eten gaan koken, want straks kwam Sjaak thuis. Ze was eigenlijk al een beetje aan de late kant.

Zo kwam het dat Sjaak Leeftang bij zijn thuiskomst een nogal geagiteerde Irene aantrof, in haar mooie, blinkende keuken. Ze stond groente te snijden bij het aanrecht, een pan geschilderde aardappels stond al klaar en op het fornuis sudderde in de juspan zachtjes het vlees.

Nauwelijks had Sjaak één voetstap in de keuken gezet, of Irene liet alles voor wat het was en liet zich uitgebreid door hem begroeten. Sjaak, hij was er weer! En toen ze zijn armen om zich heen voelde, en zijn harde mannengezicht tegen het hare, vergat ze voor een moment haar onrust.

'Wat ben je allemaal aan het doen, meisje? Het ruikt erg lekker in elk geval.'

'Ja, ik was een beetje laat, zie je. En ineens bedacht ik dat jij

thuis zou komen. Dus nu heb ik een beetje haast.' Ze pakte het groentemes alweer op.

'Haast?' zei Sjaak. 'Dan eten we toch wat later?'

Hij zag wel dat ze zenuwachtig was. Maar dat was nergens voor nodig.

Hij maakte de koelkast open, inspecteerde op zijn gemak de inhoud. 'Wat wil jij drinken?'

Maar Irene was niet zo kalm.

'Lize en Marc komen vanavond!' zei ze gejaagd. 'We kunnen niet later eten. En ik hoef geen drinken!'

'Natuurlijk wil jij drinken. Jus d'orange? Of liever sinas?' Zelf dronk hij graag een wijntje.

'Sinas maar.'

Sjaak schonk in, draaide vervolgens alle knoppen omlaag en nam het grote mes uit Irenes handen. 'En nu laat jij alles liggen en ga je eens even zitten!'

Ze kon niet tegen hem op en liet zich meevoeren naar de woonkamer.

Tevreden keek Sjaak toe hoe ze van haar sinas dronk. Er schoot hem ineens iets te binnen. 'En, ben je nog aan het poetsen en boenen geweest?'

Irene, haar glas in de hand, knikte heftig. 'Alles is klaar. De ramen heb ik ook gezeemd.'

Sjaak lachte boven zijn wijnglas. 't Ziet er perfect uit! Maar je moet niet overdrijven, hoor. Als jij je voor alle visites zo uit moet sloven, ben je straks overspannen.'

Alle visites ... dacht Irene. Dit was anders. 't Is voor Lize,' zei ze met nadruk.

Algauw ging ze weer terug naar de keuken. Ze was nog lang niet klaar!

Sjaak bleef nog zitten. Hij bekeek vluchtig de post die op de

salontafel lag, wierp een blik in de krant, maar stond toen toch ook op. Hij kon Irene niet in de steek laten.

Jammer toch, dat ze zo snel van slag raakte, ze maakte het zich veel moeilijker dan nodig was. Wacht, hij zou vast de tafel dekken. Anders schoot ze daarvan weer in de stress.

Het duurde nog wel even, maar eindelijk zaten ze dan toch aan tafel. De borden en schalen glansden in het lamplicht, het tafellaken lag er smetteloos bij. Irene herademde na al de drukte. Ze vouwde haar handen en met gesloten ogen luisterde ze naar Sjaaks rustige stem, toen hij de bekende woorden van het tafelgebed uitsprak. Zo was het goed.

‘Weet je wie ik in de pauze nog tegenkwam?’ vroeg Sjaak, terwijl hij zich rijkelijk van het vlees bediende.

Het bankkantoor waar hij werkte, stond midden in het centrum. Wanneer hij tijdens de lunchpauze naar buiten ging, ontmoette hij weleens een bekende.

‘Wie dan?’ wilde Irene weten.

‘Mieke Veenstra.’

Mieke Veenstra behoorde met haar broer Pim vanouds tot de bekenden van Sjaak en Joost in de kerk. Mieke was nog vrijgezel, Pim was inmiddels getrouwd. Irene zag hem in de kerk vaak met zijn vrouw bij de crèche, waar hun zoontje Timo naartoe ging. Timo was even oud als Daan van Erik en Anita, die ’s zondags ook naar de crèche ging, en het botste nogal eens tussen die twee.

Sjaak en Joost hadden vroeger op de catechisatie veel met Pim en Mieke gediscussieerd. Sjaak had daarover verteld, zij was daar nooit bij geweest. Ze had ook later belijdenis gedaan dan Sjaak, omdat ze zo veel jonger was.

Sjaak vertelde verder.

‘Ze had het over de receptie, dat ze niet had kunnen komen omdat ze toen op vakantie was.’

Irene kon zich niet herinneren dat ze haar gemist had. Er waren ook zó veel mensen en er gebeurde zó veel, dat ze het op het laatste allemaal niet goed meer in zich opnemen kon.

Maar wacht, Mieke had hun een kaart gestuurd, dat was waar ook. ‘Vond ze het jammer?’

Sjaak glimlachte. Normaal gesproken zou je iemand na een paar weken toch niet aanspreken over het feit of je op zijn receptie geweest was? Dat Mieke Veenstra dat bij hém wel deed, was waarschijnlijk alleen maar omdat hij met Joost te maken had. Joost, met wie ze vroeger op catechisatie altijd ruzie maakte. Maar die ze duidelijk niet kon vergeten. En Joost háár ook niet, dat wist hij ook.

De catechisatietijd was achter de rug, definitief. En in de kerk zag je elkaar nog wel, maar het kwam meestal niet tot echt contact.

Ze hadden met het hele groepje tegelijk belijdenis gedaan. Bij dominee Troost thuis hadden ze afscheid genomen. Hij herinnerde zich heel goed hoe Mieke op Joost was afgestapt.

‘Wat zul je het nu lekker rustig krijgen, joh’, zei ze. En toen Joost het niet meteen leek te begrijpen: ‘Geen last meer van mij!’

Maar Joost was er niet op ingegaan. En Mieke had zich van hem afgewend, zichtbaar teleurgesteld.

Na die tijd was alles gebleven zoals het was.

En nu vanmiddag had hij haar dan weer eens gezien. Even een babbeltje gemaakt, over de bruiloft, over de vakantie. Maar niet over Joost.

Hij glimlachte. ‘Ik vermoed dat ze graag Joost nog eens gesproken had.’

Irene knikte.

‘Heeft ze het nog over hem gehad?’

Sjaak schudde zijn hoofd. 'Nee.' En even later, meer tegen zichzelf dan tegen Irene: 'Die Joost is toch echt een stommeling.' Hij had er Joost ooit over aangesproken.

'Altijd gedacht dat jij iets zag in Mieke Veenstra. Zij in jou wel, in elk geval.'

'Bemoei je met je eigen zaken', was de eerste reactie van Joost geweest.

Daar had hij natuurlijk geen genoeg mee genomen.

'Ben je van plan nog contact te houden met haar of laat je haar nu gewoon zitten?'

Toen was Joost er wel op ingegaan.

'Ik neem geen verkering', had hij stug verklaard.

'Waarom niet?' had hij verbaasd gevraagd.

'Dáárom niet.'

Hij begreep het al: 'Omdat je ziek bent zeker?'

En toen Joost dat niet tegensprak: 'Nou, dan ken jij de vrouwen niet. Die vinden zoiets helemaal niet erg. Trouwens, ik kan toch ook ziek worden? Dan zit Irene met hetzelfde.'

'Jij kunt makkelijk kletsen', had Joost gegromd.

'Maar áls je verkering nam, dan was het dus met Mieke Veenstra?'

'Ja, maar zeur er verder niet over.'

Sjaak begreep zoiets niet. Je moest de dingen nu eenmaal nemen zoals ze waren. Als je ziek was, dan liet je daar toch geen meisje voor zitten? Als Joost nu nog die stoma had, zou hij het enigszins kunnen begrijpen. Dat was toch iets, nou ja ... Maar dát was inmiddels verleden tijd, dus wat tobde hij nog? Irene had ondertussen zo haar eigen gedachten. Herhaaldelijk keek ze op de klok, die aan de muur boven de tafel hing. En op een gegeven moment kón ze het niet laten: 'We moeten nu echt opschieten, hoor. Want straks ...'

‘... komt Lize’, vulde Sjaak lachend aan. Maar tegelijk zuchtte hij een beetje.

Irene merkte het niet.

Toen Lize Oudshoorn – ze was in haar huwelijk haar meisjesnaam blijven voeren – die avond de woonkamer van Irene en Sjaak binnenstapte, kreeg ze ook hier het gevoel dat ze altijd had wanneer ze haar familieleden bezocht: dat ze toeschouwer was in een wereld waarvan ze geen deel meer uitmaakte. Sinds ze het geloof vaarwel had gezegd en had gekozen voor een leven met Marc, was zij niet meer een van hen. Dat gevoel bleef haar bij, terwijl ze haar koffie dronk en beleefd converseerde. Marc, naast haar, donker, fors, mannelijk, was ook altijd een vreemde gebleven in haar familie. Ook hier leek hij niet te passen, net zomin als hij paste bij haar ouders of mensen als Erik en Anita. Toch praatte hij rustig met Sjaak, of hij hier al jaren kwam.

Irene zat er stilletjes bij, als gewoonlijk. Klein, blond, nog steeds het verlegen meisje van vroeger.

Sjaak viel haar trouwens alles mee, nu ze hem zo meemaakte als getrouwd man in eigen huis. Voor haar was hij van oudsher ‘het vriendje van Joost’ en later dan ook de vriend van Irene. Een jongen nog, in haar ogen.

Nu bekeek ze hem anders. Hij was meer een gentleman en leek ook breder ontwikkeld dan haar eigen broers. Zo was hij nu in een gesprek gewikkeld met Marc over klassieke muziek, een passie van Marc, en hij leek er behoorlijk wat van af te weten. Allerlei namen en werken passeerden de revue waar hij blijkbaar niet onbekend mee was.

‘En jij, Irene’, richtte Marc zich opeens tot zijn schoonzusje, ‘wat is jouw favoriete componist? Of’, met een knipoogje

naar Sjaak, 'moet Sjaak ook jou nog opvoeden tot gevoel voor schoonheid, net als ik bij je zus heb moeten doen?'

Sjaak lachte, raakte Irene heel even aan. 'Dat zit wel goed, hè Irene?'

Irene knikte.

'Sommige stukken vind ik wel mooi ... Maar Sjaak heeft er meer verstand van dan ik', antwoordde ze wat moeizaam.

Logisch, dacht Lize. Dat was niet eens met elkaar te vergelijken natuurlijk. Maar zou Irene dat wel beseffen?

Marc keek zijn schoonzusje even oplettend aan. Kwetsbaar meisje toch, die Irene. Heel anders dan Lize. Hoe zou Sjaak het rooien met haar?

Met de blik van een buitenstaander zag hij het plotseling scherp: het was geen gelijkwaardige verhouding. Hij vroeg zich af hoe Irene zich zonder Sjaak ooit staande zou kunnen houden.

Irene, heel de avond al weinig op haar gemak, voelde zich onder het kijken van haar zwager nog onzekerder worden. Marc, hij was wel aardig, maar toch, hij bleef voor haar zo'n grote, vreemde man. Hij was ook al zo oud, ouder nog dan Lize.

En Lize, ze was er wel, maar ook weer niet echt. Het was of ze niet eens zág hoe gezellig het hier was, hoe mooi Sjaak en zij alles hadden ingericht, en hoe netjes ze het had gemaakt voordat ze hier kwamen. Ze had daarstraks wel gezegd: 'Zo, het ziet er allemaal netjes uit, hoor. Gefeliciteerd met zo'n mooi huis', maar het klonk helemaal niet of ze het echt meende.

Ze merkte het wel, Lize vond het allemaal niet echt belangrijk, en dat gaf haar een verdrietig gevoel vanbinnen. Ze had zich zo verheugd op hun komst. En nu?

Ze slikte tegen het onbehaaglijke gevoel dat in haar keel kropte. Ze moest flink zijn.

Naast haar kwam Sjaak overeind. Hij wendde zich tot Lize en Marc. ‘Willen jullie wat drinken?’

O ja, bedacht Irene, drinken, zoutjes. Ze moest ...

Maar Sjaak drukte haar zachtjes terug op de bank. ‘Ik ga wat inschenken. Blijf jij maar ’ns rustig zitten.’ Ja, en hij wist waar de zoutjes stonden. En ook waar de schaaltes stonden waar die zoutjes in moesten. Hij wist alles wat hij weten moest.

‘Goed dan’, berustte Irene ten slotte.

‘Maar het bevalt jullie wel zo?’ zei Marc, toen ze even later aan hun drankje zaten, de zoutjes op tafel stonden en een passende cd voor achtergrondmuziek was aangezet.

Hij keek van Sjaak naar Irene.

Irene knikte. Sjaak, die net een handje pinda’s had genomen, knikte, met volle mond.

‘Uitstekend!’ antwoordde hij, toen hij weer praten kon. ‘Weet je wat ik me dan ook echt afvraag?’

‘Nou?’ zei Lize.

‘Waarom mensen gaan samenwonen als je gewoon kunt trouwen!’

Irene schrok. Waarom zéi Sjaak dat nu?

Ze zag hoe Marc zijn wenkbrauwen optrok; naar Lize durfde ze niet eens te kijken.

Maar Sjaak was niet bang. Ze zaten hier, ze praatten over koe-tjes en kalfjes en toch was er iets niet in orde. Dat zat hem dwars. Hier, in zijn huis, bij zijn vrouw. Nu had hij de gelegenheid om erover te beginnen. Marc legde het hem als het ware in de mond.

En met de overmoed van zijn jeugd sneed hij een van de onderwerpen aan die meestal angstvallig vermeden werden in de nabijheid van Lize en Marc.

‘Zoals wij hebben gedaan, bedoel je?’ zei Lize scherp. Haar ogen waren een tint donkerder geworden.

‘Precies’, antwoordde Sjaak kalm, terwijl hij zijn wijnglas neerzette. ‘Een paar collega’s van me wonen ook samen, maar niemand heeft me kunnen uitleggen wat het voordeel is. Behalve dan dat je wat makkelijker uit elkaar kunt.’

Marc keek even nadenkend naar Sjaak. Niet omdat hij niet meteen een antwoord wist, maar omdat hij hem wilde peilen. Het was hem sinds zijn omgang met Lize nog niet overkomen dat door haar familie zo’n openlijke aanval op hem werd gepleegd. En nu gebeurde dat door deze jongen, iemand voor wie hij feitelijk altijd weinig aandacht had gehad. Het was familie, dus je had met elkaar te maken. Maar verder speelde Sjaak in zijn leven geen enkele rol.

‘Het is maar wat je belangrijk vindt’, antwoordde hij bedachtzaam. ‘Op een bepaald moment besluit je bij elkaar te gaan wonen. Over allerlei wettelijke regels en officiële toestanden denk je dan nog helemaal niet na. Als het goed gaat, komt dat vanzelf wel.’

‘En als het níét goed gaat?’ vroeg Sjaak fel.

Marc haalde zijn schouders op. ‘Daar moet je niet van uitgaan.’

‘Als je getrouwd bent, en het gaat niet, kun je toch ook uit elkaar gaan?’ merkte Lize op.

‘Dan kun je toch net zo goed gaan trouwen?’

Daarop had Lize geen antwoord. Het interesseerde haar ook niet echt. Voor haar was het geen principekwestie geweest. Het was een voorstel van Marc destijds en het gaf haar de gelegenheid zo snel mogelijk van huis weg te gaan én om duidelijk te laten zien wat de nieuwe koers in haar leven was.

Haar ouders hadden er nooit rechtstreeks iets van durven zeggen.

‘Voor sommigen is dat in eerste instantie een stap te ver.’ Dat was Marc.

Sjaak knikte. ‘Samenwonen als tussenoplossing dus.’

‘Inderdaad’, zei Marc. Hij wachtte even, ging toen verder: ‘Ik kan me voorstellen dat jij dat vanuit jouw visie afkeurt.’

Het klonk ernstig. Even viel er een stilte.

‘Ik geloof ook niet dat mensen er veel gelukkiger door geworden zijn’, zei Sjaak.

‘Ach, wat is geluk ...’ Het was eruit voor Lize er erg in had.

Wás zij gelukkig? Ze had vrijwillig afstand gedaan van het oude, van haar geloof ... van God. En ze had gekozen voor dit leven, gekozen ook voor Marc. Daarin lag haar geluk. Of had de dichter gelijk, van wie de dichtregel haar weleens door het hoofd speelde: ‘t Geluk is nu eenmaal niet te achterhalen? Dachten Sjaak en Irene misschien dat zij het gevonden hadden? Maar Irene zag er eigenlijk zo gelukkig niet uit. Ook hier zat vast wel ergens een hapertje.

‘Goeie vraag’, zei Sjaak. ‘Maar je begrijpt wel wat ik bedoel.’

Marc knikte. ‘Ik respecteer je standpunt. Maar er zijn er niet veel die er tegenwoordig nog zo over denken.’

‘Des te erger’, zei Sjaak. Hij aarzelde even, besloot toen het onderwerp maar te laten rusten.

Ze praatten nog wat, over thuis, over het werk. Marc werkte nog steeds als röntgenlaborant, al was hij inmiddels weer verkast. Hij werkte nu in een ziekenhuis in Amsterdam en Lize en hij waren daar naartoe verhuisd. Lize had in hetzelfde ziekenhuis een administratieve baan gevonden.

‘Maar nu wil ik voorlopig niet meer veranderen, hoor’, lachte ze. Zelf was ze niet zo veranderlijk, maar Marc zag steeds weer nieuwe mogelijkheden om vooruit te komen. Ze kon hem daarin niet tegenhouden.

Het was nog niet heel laat, toen ze besloten weer naar huis te gaan.

‘We moeten nog een eind rijden en morgen is het weer vroeg dag’, verontschuldigde Marc zich.

In de kleine hal namen ze afscheid. Lize gaf Irene een vluchtige zoen. ‘Nou meisje, het beste met alles. Met je man en je huishouden en zo.’

Irene lachte voorzichtig. Ze wist niet wat Lize er precies van meende.

Buiten, in de donkere avond, drukte Marc Sjaak nog eens extra de hand. ‘Dank je voor je openhartigheid.’ Zijn blik ging naar Irene. ‘Ik merk dat jullie het geluk in elk geval gevonden hebben. Het beste!’

‘Ja, dág hoor!’ wuifde Lize, die al halverwege de straat was. Ze had blijkbaar haast om weg te komen.

Sjaak en Irene bleven wachten tot ze de rode achterlichten van de auto om de hoek zagen verdwijnen.

‘Daar gaan ze nu’, zei Sjaak. En hij wist zelf niet eens wat hij precies bedoelde.